

**Migrant en slachtoffer
van partnergeweld**

**WAT ZIJN
MIJN RECHTEN?**

December 2015

Brochure opgesteld door:

CIRÈ

coordination et initiatives
pour réfugiés et étrangers

Met de medewerking van:

Het Centre de prévention des violences conjugales et familiales
De Association des Maisons d'Accueil et des Services d'Aide aux Sans-abri
Het Centrum voor Gezinsplanning Josaphat
Het Réseau Mariage et Migrations
De vzw ESPER

Met de steun van:

Verantwoordelijke uitgever: Caroline Intrand, Visvijverstraat 80-82, B-1050 Brussel
Uitgave: december 2015
Design: Sophie Brevers

INLEIDING

Je bent naar België gekomen om herenigd te worden met je partner* of kinderen en je hebt te maken met partnergeweld.

Iedereen kan het slachtoffer worden van partnergeweld. Het kan gaan om fysieke, seksuele, psychologische, administratieve of economische agressie. Het is dan ook belangrijk dat je, ongeacht je etnische of culturele achtergrond, voldoende geïnformeerd bent over deze problematiek en op ondersteuning kan rekenen.

Als België niet je herkomstland is, voel je je misschien geïsoleerd en heb je vragen over je rechten in België: *“Mag ik mijn woning verlaten? Mag ik een klacht indienen? Kan ik scheiden? Wat zijn de gevolgen voor mijn verblijfsrecht wanneer ik het huis verlaat? Wat zal er gebeuren met mijn kinderen? Wie kan mij helpen?”*

In België is partnergeweld een strafbaar feit.

Wat je verblijfssituatie ook is en ook al hangt je verblijfsvergunning af van je gezinstoestand, **je hebt het recht op een leven zonder geweld**. Er zijn in België beschermende maatregelen voorzien die er – onder bepaalde voorwaarden – voor zorgen dat je je verblijfsvergunning kan behouden.

Deze brochure is bedoeld om je te **informer** over je rechten en de stappen die je kan ondernemen om jezelf en/of je kinderen te beschermen tegen partnergeweld. Hoe eerder je geïnformeerd bent, hoe eerder je in actie kan komen en hoe meer kans je hebt op het behoud van je rechten. Je vindt in deze brochure ook de **contactgegevens** van professionele instanties die je kunnen helpen.

* Met ‘partner’ wordt de persoon bedoeld met wie je een koppel vormt, ongeacht of je gehuwd bent of niet.

Je bent hier niet thuis.

*Hij zegt me dat ik mijn
verblijfskaart kwijt zal raken
en dat de politie me zal
arresteren als ik vertrek.*

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
INHOUDSOPGAVE	4-5
1. WAT IS PARTNERGEWELD?	7
2. IS WAT IK MEEMAAK PARTNERGEWELD?	11
3. WAT ZIJN MIJN RECHTEN IN BELGIË?	15
Het recht op een verblijfsvergunning	15
Het recht om te werken	21
Het recht om te studeren	21
4. WAT ZIJN MIJN RECHTEN IN BELGIË ALS IK HET SLACHTOFFER BEN VAN PARTNERGEWELD?	22
Het recht om erover te praten	22
Het recht om naar de dokter te gaan	24
Het recht om weg te gaan	24
Het recht om een klacht in te dienen bij de politie	26
Het recht om mijn verblijfsvergunning te behouden	28
Het recht om te scheiden	34
5. EN DE KINDEREN?	37
6. WIE KAN MIJ HELPEN?	41

1

WAT IS PARTNERGEWELD?

De meeste koppels maken af en toe wel eens ruzie. Maar partnergeweld is nog iets anders. We omschrijven het als:

“Een geheel van gedragingen, handelingen en houdingen van één van de partners of ex-partners die erop gericht zijn de andere te controleren en te domineren. Het omvat fysieke, psychische, seksuele en economische agressie, bedreigingen of geweldplegingen die zich herhalen of kunnen herhalen en die de integriteit van de ander en zelfs zijn socio-professionele integratie aantasten. Dit geweld treft niet alleen het slachtoffer, maar ook de andere familieleden, waaronder de kinderen”.

We spreken over familiaal geweld als er sprake is van geweld dat niet alleen gepleegd wordt door je partner maar ook door andere familieleden zoals bijvoorbeeld je schoonzus/broer, schoonmoeder/vader, ...

Ieder van ons kan het slachtoffer worden van partnergeweld of familiaal geweld. Het heeft niets te maken met geslacht, leeftijd, oorsprong, cultuur of sociaal statuut. Het is onaanvaardbaar en onder geen enkele omstandigheid goed te praten. Omdat het strafbaar is, heeft de wet in België enkele beschermende maatregelen voor slachtoffers voorzien.

* Nationaal actieplan ter bestrijding van partnergeweld, goedgekeurd tijdens de Interministeriële Conferentie van 8 februari 2006.

Voorbeelden van partnergeweld:

- **Fysiek geweld:** krabben, duwen, steken geven, met dingen gooien, vastgrijpen, bijten, verstikken, schudden, slaan, stampen geven, kloppen en een wapen gebruiken (bv. een mes, geweer, andere objecten),...
- **Psychologisch geweld:** vernederen, controleren, informatie achterhouden, vervelend doen wanneer je partner niet akkoord gaat, je partner minderwaardig doen voelen of in schaamte brengen, misbruik maken, negeren, isoleren van familie en/of vrienden, verbieden om te telefoneren of zich te verplaatsen, aanzetten tot illegale activiteiten, inzetten van de kinderen om gedrag te controleren, dreigen met verlies van hoederecht over de kinderen, objecten en eigendommen kapot maken, dreigen om je partner te laten arresteren of te doen terugkeren naar het thuisland,...
- **Seksueel geweld:** verplichten deel te nemen aan seksuele activiteiten tegen zijn/haar wil, ongeacht het feit of deze seksuele activiteiten plaatsvinden of niet (zelfs tussen echtgenoten is het verplichten tot een seksuele relatie of seksuele handelingen die de ander niet wil strafbaar bij wet), prostitueren,...
- **Economisch geweld:** schulden aangaan en verplichten om die te betalen, een financiële situatie laten verslechteren, misbruik maken van de financiële middelen van je partner, beletten om te gaan werken, te studeren,...
- **Administratief geweld:** identiteits- of verblijfsdocumenten verstoppem, stelen of vernietigen, beletten om noodzakelijke administratieve stappen te zetten,...

Geweldcyclus

De partnergeweldcyclus is een vicieuze cirkel die uit vier fasen bestaat. In een relatie waarin geweld plaatsvindt, herhaalt deze cyclus zich keer op keer en steeds sneller. Hoe vaker deze cyclus zich herhaalt, hoe korter de 4de fase van de wittebroodsweken wordt, tot deze uiteindelijk verdwijnt.

- **FASE 1: de sfeer is gespannen**

De geweldpleger heeft woedeaanvallen en bedreigt zijn/haar partner. Het slachtoffer is ongerust, probeert de situatie te verbeteren.

- **FASE 2: uitbarsting van geweld**

De geweldpleger stelt gewelddadige handeling(en).

- **FASE 3: rechtvaardiging**

De geweldpleger vindt excuses uit om zijn/haar gedrag te verklaren, zijn/haar daden goed te praten en te minimaliseren. Hij/zij probeert de schuld bij de partner te leggen, en doet alsof de problemen van buitenaf komen (stress, werkloosheid, alcohol, ...). Het slachtoffer probeert die uitleg te begrijpen, wil de dader helpen om te veranderen en voelt zich verantwoordelijk voor de situatie.

- **FASE 4: wittebroodsweken**

De dader is zich bewust van wat hij/zij heeft gedaan en heeft er spijt van. Hij/zij verzekert zijn/haar partner dat hij/zij van hem/haar houdt en probeert hem/haar terug te winnen

met cadeaus en beloften... Het slachtoffer begint te twijfelen, krijgt schuldgevoelens en geeft de dader een nieuwe kans. Het slachtoffer sluit zich meer en meer af.

*Je hebt hier
totaal geen rechten.*

*Toen ik hier aankwam,
ontdekte ik een persoon die
ik niet kende.*

2

IS WAT IK MEEMAAK PARTNERGEWELD?

Het is niet altijd gemakkelijk om te achterhalen of je te maken hebt met een conflict in je relatie of dat er sprake is van partnergeweld. Over het algemeen zijn er drie elementen kenmerkend voor partnergeweld:

- **Macht over de partner:** de ene partner is steeds heel erg dominant en de andere partner is hier altijd aan onderworpen.
- **De intentie:** de geweldpleger wil bewust macht en controle hebben over de andere partner.
- **Herhaling:** het streven naar dominantie, macht en controle is voortdurend aanwezig in de relatie. Het geweld komt niet eenmalig voor, maar herhaalt zich (heel) vaak.

Hieronder vind je een aantal voorbeelden van gewelddadig gedrag dat zich kan voordoen tijdens de geweldcyclus. Je partner...

- Schreeuwt, scheldt je uit, beschuldigt je, beledigt je, vernedert je
- Neemt een dreigende houding aan
- Zet je onder druk en legt de schuld bij jou
- Dwingt je om beslissingen te nemen tegen je zin

- Geeft je geen of weinig toegang tot huishoudgeld
- Manipuleert de kinderen
- Neemt belangrijke beslissingen zonder je mening te vragen
- Maakt je belachelijk tegenover andere mensen
- Spreekt slecht over je familie en/of vrienden/vriendinnen
- Is extreem jaloers
- Houdt zich niet aan gemaakte afspraken
- Neemt zijn/haar verantwoordelijkheden niet op
- Minimaliseert zijn/haar gewelddaden
- Beweert dat het jouw schuld is dat hij/zij gewelddadig is
- Verzet zich ertegen dat je buitenshuis gaat werken
- Verwijt je dat je teveel geld uitgeeft
- Gebruikt drugs en/of drinkt te veel
- Dreigt met zelfmoord of dreigt dat hij/zij zichzelf zal verwonden
- Dreigt om dingen te zeggen of te doen met zeer ernstige gevolgen
- Belet je om je ouders, vrienden/vriendinnen te bezoeken
- Controleert je telefoongesprekken
- Verplicht je toestemming te vragen om naar bepaalde plaatsen te gaan
- Verbiedt je om naar bepaalde plaatsen te gaan
- Uit dreigementen aan jouw adres of aan dat van andere personen
- Komt onaangekondigd naar je huis of belt je voortdurend op
- Houdt je in de gaten
- Weigert om weg te gaan wanneer je daarom vraagt
- Gebruikt het feit dat hij/zij lichamelijk sterker is om je bang te maken
- Blokkeert de doorgang bij ruzies, rijdt wild met de auto
- Reageert zich af op dingen waar je aan gehecht bent
- Slaat tegen voorwerpen, gooit ze om zich heen
- Gebruikt fysiek geweld tegen je, de kinderen, huisdieren

- Behandelt je op een ontorende en vernederende manier
- Verplicht je tot seksuele handelingen
- Verkracht je
- Gebruikt wapens of draagt er voortdurend bij zich

*Ik ben
de hele tijd bang.*

*Ik dacht dat
het aan mij lag,
ik was mijn
zelfvertrouwen kwijt.*

*Toen ik hier aankwam,
had ik zoveel plannen.*

*Je hebt niets
te zeggen.*

3

IK BEN NAAR BELGIË GEKOMEN OM HERENIGD TE WORDEN MET MIJN PARTNER EN/OF KINDEREN. WAT ZIJN MIJN RECHTEN?

Het recht op een verblijfsvergunning

Je bent naar België gekomen om te huwen of om herenigd te worden met je partner of kinderen. Om 'wettig' in België te kunnen verblijven, moet je een aantal administratieve stappen ondernemen.

Je partner mag je niet beletten om die stappen te zetten.

Je verblijft pas regelmatig in België als je een document krijgt dat bewijst dat je een verblijfsrecht hebt:

- **Als je een verblijfsrecht aanvraagt vanuit je land van herkomst**, moet je een visum aanvragen bij het Belgisch consulaat. Als je aanvraag aanvaard wordt, krijg je een visum dat je de toelating geeft om naar België te komen.
- **Als je de aanvraag vanuit België doet**, moet je aan de gemeente van je verblijfplaats een verblijfsvergunning vragen op basis van gezinshereniging.

! **Opgelet!** Je kunt alleen een aanvraag voor een verblijfsvergunning op basis van gezinshereniging indienen bij de gemeente in België als je partner Belg of EU-burger is. Bij hereniging met een niet-EU-onderdaan die een verblijfsvergunning in België heeft, moet je in principe een visum aanvragen in je herkomstland, en kun je je aanvraag alleen indienen in België in een aantal specifieke gevallen:

- Als je al een verblijfsrecht voor meer dan 3 maanden hebt in België,
- Als je niet visumplichtig bent en gemachtigd tot een verblijf van maximum 3 maanden,
- Als je een visum voor maximum 3 maanden hebt met het oog op een huwelijk of geregistreerd partnerschap of
- Als ‘uitzonderlijke omstandigheden’ – die heel zelden worden aanvaard door de Dienst Vreemdelingenzaken – je verhinderen om terug te keren naar je land om een visum aan te vragen.

Aarzel niet om contact op te nemen met een advocaat of dienst die zich gespecialiseerd heeft in vreemdelingenrecht om je bij te staan bij die stappen en om precies te weten wat je administratieve toestand en je rechten zijn. Achteraan vind je de contactgegevens van diensten die gespecialiseerd zijn in vreemdelingenrecht en van Bureaus voor Juridische Bijstand (Pro-Deoadvocaten).

Je moet aan verschillende voorwaarden voldoen om een verblijfsrecht te bekomen in België op basis van gezinshereniging:

- Aantonen van een familieband (bv. huwelijksakte, verklaring van wettelijk samenwonen).
- In de meeste gevallen moet je partner aantonen dat hij/zij beschikt over 'toereikende, stabiele en regelmatige' bestaansmiddelen. Met 'toereikend' worden bestaansmiddelen bedoeld die minstens 120% bedragen van het leefloon. Momenteel is dat 1.333,94 euro. Het gaat om een referentiebedrag, geen absolute voorwaarde. De inkomsten kunnen onder meer voortkomen uit arbeid, een pensioen of, onder bepaalde voorwaarden, een werkloosheidsuitkering. Een (equivalent) leefloon (OCMW) en gezinsbijslag komen niet in aanmerking. Ook een inkomen uit interim-arbeid of een 'artikel 60'-contract worden door de Dienst Vreemdelingenzaken vaak niet beschouwd als voldoende stabiel.
- In de meeste gevallen moet je partner ook een behoorlijke huisvesting en een ziekteverzekering voor jullie beiden hebben.

Als je niet voldoet aan de voorwaarden, krijg je geen verblijfsvergunning op basis van gezinshereniging. Als je een ontvankelijke aanvraag in België indient, krijg je eerst een voorlopig verblijfsrecht (attest van immatriculatie). Vindt de Dienst Vreemdelingenzaken dat je voldoet aan de voorwaarden voor gezinshereniging, dan krijg je een elektronische kaart: een A-kaart bij gezinshereniging met een niet-EU-onderdaan, een F-kaart bij gezinshereniging met een Belg of EU-burger.

Kwam je met een visum gezinshereniging naar België? Dan krijg je onmiddellijk een A-kaart of F-kaart.

Ik word herenigd met...	een Belg	een Europeaan	een vreemdeling met beperkt verblijfsrecht	een vreemdeling met onbeperkt verblijfsrecht
Voorlopige verblijfsvergunning gedurende de periode dat het dossier in behandeling is bij de Dienst Vreemde-lingenzaken	Bijlage en daarna attest van immatriculatie 	Bijlage en daarna attest van immatriculatie 	Bijlage en daarna attest van immatriculatie 	Bijlage en daarna attest van immatriculatie
Elektronische kaart	F (F+ na 5 jaar) 	F (F+ na 5 jaar) 	Kaart A (1 jaar) 	Kaart A (1 jaar)

Gedurende 3 of 5 jaar aan de voorwaarden voldoen

- **Als je partner een niet-EU-onderdaan is met een beperkt of onbeperkt verblijfsrecht:**

moet je elk jaar je verblijfskaart vernieuwen, tussen de 30 en 45 dagen voor de dag dat de geldigheidsduur van je kaart verstrijkt. Bij elke vernieuwing kan de Dienst Vreemdelingenzaken nagaan of je nog steeds voldoet aan de voorwaarden voor gezinshereniging (= samenwonen met je partner, geen OCMW-steun genieten, toereikende, stabiele en regelmatige bestaansmiddelen hebben, aangesloten zijn bij een ziekenfonds, beschikken over voldoende huisvesting). Als dat niet het geval is, kan de Dienst Vreemdelingenzaken beslissen om je verblijfsvergunning in te trekken.

Je kunt pas een autonoom en permanent verblijfsrecht bekomen (dat niet afhankelijk is van het samenwonen met je partner) na 3 jaar verblijf in België.

- **Als je partner Belg of EU-burger is:**

moet je niet elk jaar je verblijfskaart vernieuwen omdat de kaart 5 jaar geldig is. Maar opgelet: de Dienst Vreemdelingenzaken kan gedurende die periode op elk moment nagaan of je nog steeds voldoet aan de voorwaarden voor gezinshereniging (bv. de voorwaarde dat je een gezinscel moet vormen). Als dat niet (meer) het geval is, zal de Dienst Vreemdelingenzaken beslissen om je verblijfskaart in te trekken (bijvoorbeeld omdat je feitelijk gescheiden leeft van je partner).

Je kunt pas een autonoom en duurzaam verblijfsrecht aanvragen (dat niet afhankelijk is van je relatie met je partner) na 5 jaar verblijf in België.

In geval van echtscheiding, nietigverklaring van het huwelijk, einde van het partnerschap of einde van het wettelijk samenwonen, voor die periode van 5 jaar om is, kan de Dienst Vreemdelingenzaken, in bepaalde situaties, je verblijfsvergunning toch niet intrekken.

Zo kan je, op voorwaarde dat je zelf beschikt over voldoende bestaansmiddelen en een ziektekostenverzekering, je verblijfsrecht behouden:

- als het huwelijk, geregistreerd partnerschap of wettelijk samenwonen minstens 3 jaar geduurd heeft, waarvan 1 jaar in België;
- OF als het recht van bewaring over de kinderen aan jou toevertrouwd werd (in gemeenschappelijk akkoord of door een rechter);
- OF als het omgangsrecht met een minderjarig kind aan jou toegewezen werd (in gemeenschappelijk akkoord of door een rechter die van oordeel is dat dit recht moet uitgeoefend worden in België en niet in het buitenland);
- OF als je aangetoond hebt dat je je bevindt in een ‘bijzonder schrijnende situatie’, zoals een situatie van partnergeweld.

Bovenstaande uitzonderingen gelden alleen voor de partner van een Belg of EU-burger.

Het recht om te werken

Afhankelijk van het type verblijfsvergunning dat je hebt, mag je in België werken als loontrekkende met of zonder arbeidskaart:

- Als je partner Belg of EU-burger is, heb je het recht om te werken zonder arbeidskaart zodra je in het bezit bent van een bijlage 19ter en een attest van immatriculatie.
- Als je partner een beperkt verblijfsrecht heeft, kan je in de meeste gevallen werken met een arbeidskaart C of B.
- Als je partner een onbeperkt verblijfsrecht heeft, kan je altijd werken met een arbeidskaart C zodra je een attest van immatriculatie hebt.
- Van zodra je een verblijfsvergunning hebt voor onbeperkte duur, ben je vrijgesteld van het hebben van een arbeidskaart.

Het recht om te studeren

Als je een verblijfsvergunning voor België hebt, mag je studies aanvatten of voortzetten. Afhankelijk van het soort diploma dat je hebt behaald in je thuisland, kan een gelijkwaardigheidserkenning van je diploma noodzakelijk zijn.

Voor meer informatie over de procedure voor gelijkwaardigheidserkenning van een diploma:
<https://www.vlaanderen.be/nl/onderwijs-en-wetenschap>

4

IK BEN NAAR BELGIË GEKOMEN OM HERENIGD TE WORDEN MET MIJN PARTNER EN/OF KINDEREN EN IK WORD GECONFRONTEERD MET PARTNERGEWELD. WAT ZIJN MIJN RECHTEN?

Het recht om erover te praten

22

Slachtoffers van partnergeweld zwijgen vaak, uit angst, uit schaamte, omdat ze zich schuldig voelen voor wat hen overkomt, omdat ze hopen dat alles vanzelf weer goed zal komen, of uit angst voor de reactie van familie. Misschien vind jij het ook moeilijk om over je situatie te praten?

Het is heel belangrijk om de stilte te doorbreken en erover te praten met iemand uit je omgeving die je vertrouwt. Dit kan om het even wie zijn: een vriend/in, een familielid, een buurvrouw/man, collega, studiegenoot... Dit zal je helpen om je minder alleen te voelen, om alles op een rijtje te krijgen maar ook om je (en je kinderen) te beschermen en je rechten te verkennen.

Het is ook belangrijk dat je met professionele hulpverleners praat. Zij kunnen, volledig vertrouwelijk, naar je luisteren, je vragen beantwoorden en je helpen bij de stappen

die je moet zetten. Voor professionele hulp kan je bijvoorbeeld terecht bij een advocaat, een maatschappelijk assistent, een centrum dat gespecialiseerd is in partnergeweld, een bureau voor slachtofferhulp, een centrum voor gezinsplanning...

Het is niet altijd gemakkelijk om te weten waar te beginnen. Het is dus belangrijk dat je je laat bijstaan door professionelen, zodat je duidelijkheid krijgt en de situatie minder uitzichtloos lijkt. Nuttige adressen van professionele hulpverleners vind je op het einde van de brochure.

Als je in België niemand kent met wie je kan praten, dan kan je bellen naar het gratis nummer 1712 (bereikbaar elke werkdag van 9u tot 17u) of naar Teleonthaal op het gratis nummer 106 (24u/24). Professionelen luisteren naar je, beantwoorden je vragen en verwijzen je in alle vertrouwelijkheid door naar andere professionele hulpverleners.

In noodgevallen bel je:

- het nummer **101 voor de politie**. Wees niet bang om de politie te bellen wanneer je het gevoel hebt dat je in gevaar verkeert. Wat ook je verblijfssituatie is, de politie heeft de plicht om hulp te bieden.
- het nummer **112 voor dringende medische bijstand** in heel Europa.

Het recht om naar een dokter te gaan

Als je het slachtoffer bent van fysiek, psychologisch of seksueel geweld, moet je naar een dokter gaan die je kan onderzoeken en een medisch attest kan opstellen. Dit kan heel nuttig zijn wanneer je beslist om de woning te verlaten en/of klacht in te dienen. Dokters zijn gebonden door het beroepsgeheim, dus je kunt hen in alle vertrouwen bezoeken. Je kan ook een psycholoog raadplegen die een verslag kan opstellen over je psychologische toestand.

Houd alle (medische) attesten zorgvuldig bij, maak er kopieën van en geef ze in bewaring aan een vertrouwenspersoon als je bang bent dat je partner ze zal vinden. **Met die attesten kan je bewijzen dat je het slachtoffer was van geweld wanneer je beslist om weg te gaan en/of klacht in te dienen.**

24

Het recht om weg te gaan

Weggaan of blijven? Jij bent de enige die die beslissing kan nemen. Weet dat je het recht hebt om de gezinswoning te verlaten om jezelf te beschermen tegen partnergeweld en dat je daarbij alle rechten behoudt tegenover je kinderen, je goederen en je verblijfsvergunning.

Wat als je beslist om weg te gaan?

- Neem zo snel mogelijk contact op met een dienst die gespecialiseerd is in partnergeweld of in vreemdelingenrecht en die je kan doorverwijzen en helpen bij de stappen die je moet zetten.
- Zorg ervoor dat je vóór je vertrek alle belangrijke documenten (identiteitspapieren, huwelijksakte, geboorteakten,

SIS-kaarten, diploma's, loonbriefje, bankkaarten...) verzamelt, evenals de bewijzen van het geweld waar je het slachtoffer van was (bv. medische attesten, attesten van psychologen, processen-verbaal van de politie, getuigenissen...). Het is absoluut noodzakelijk om zoveel mogelijk bewijzen te verzamelen van het geweld, zelfs al heb je nog niet beslist of je de gezinswoning al dan niet zult verlaten. Die bewijzen zullen je helpen bij de verschillende stappen die je moet zetten wanneer je beslist om te vertrekken.

- Probeer eerst en vooral een veilig onderkomen te vinden bij iemand uit je omgeving (vrienden, familie...) die je vertrouwt. Als je niemand kent waarbij je terecht kunt, dan kun je contact opnemen met een vluchthuis. Je moet wel weten dat de plaatsen in die centra vaak beperkt zijn en niet gratis.

Je vindt de contactgegevens van diensten die gespecialiseerd zijn in vreemdelingenrecht en van bureaus voor Juridische Bijstand (pro-Deadvocaten) achteraan in deze brochure.

Als je totaal geen bestaansmiddelen hebt en niemand kent waar je heen kan, kan je hulp vragen aan het OCMW om de opvangplaats in een vluchthuis te betalen of voor steun bij de samenstelling van een huurwaarborg. Je moet wel weten dat je, wanneer je OCMW-steun geniet, het risico loopt dat je je verblijfsvergunning verliest wanneer die hulp langere tijd aanhoudt. Eén van de voorwaarden om je verblijfsvergunning te behouden, is immers dat je geen onredelijke belasting mag vormen voor het OCMW. Die voorwaarde geldt niet voor de partner van een niet-EU-onderdaan (zie verder).

Wat als je beslist om te blijven?

Neem de volgende maatregelen om jezelf te beschermen op momenten dat het geweld zich voordoet:

- Zorg ervoor dat je enkele noodnummers (hulpdiensten, vertrouwenspersonen...) bij de hand hebt of leer ze uit het hoofd;
- Leg belangrijke documenten (identiteitspapieren, huwelijksakte, SIS-kaarten, diploma's, loonfiches, bankkaarten...) en de bewijzen van het geweld op een veilige plek;
- Vertel je kinderen wat ze moeten doen in een crisissituatie (zich in veiligheid brengen, de burens roepen, de politie bellen...);
- Ga in elke kamer na welke middelen je veiligheid kunnen verzekeren en zorg ervoor dat wapens niet gemakkelijk toegankelijk zijn;
- Spreek een code af met een vertrouwenspersoon die de hulpdiensten kan bellen wanneer je dat zelf onmogelijk kunt doen.

Het recht om een klacht in te dienen bij de politie

Je hebt het recht om een klacht in te dienen bij de politie voor partnergeweld of familiaal geweld, wat je verblijfs-situatie ook is. Je kan hiervoor naar eender welk politiekantoor gaan. Als je bang bent om alleen naar de politie te gaan, vraag dan een persoon die je vertrouwt om mee te gaan. Als je nog niet voldoende Nederlands spreekt, vraag dan iemand mee die voor jou kan tolken bij de politie.

Wat als je klacht indient?

- Dan moet de politieagent een proces-verbaal opstellen en jou een kopie daarvan overhandigen. Vraag of je het

proces-verbaal mag nalezen voordat je het ondertekent. Als je niet akkoord gaat met wat erin staat, mag je aan de politieagent vragen om het proces-verbaal te veranderen of mag je weigeren het te ondertekenen.

- Het is belangrijk dat je, bij het verhoor, vraagt om 'een verklaring van benadeelde persoon' te ondertekenen. Met dit document krijg je later gemakkelijker toegang tot je dossier.
- Als je medische attesten of andere documenten hebt over het geweld waar je het slachtoffer van bent, kun je een kopie daarvan overhandigen aan de politie. Als het om psychologisch geweld gaat, kan je brieven, sms'jes of mails die je hebt gekregen laten lezen aan de politie. De politie kan je eventueel doorverwijzen naar een dokter of ziekenhuis om je verwondingen of psychologische toestand te laten vaststellen, als dat nog niet is gebeurd.
- Als je klacht indient, wordt een onderzoek geopend en zal je partner worden gehoord.

Opgelet! Het is niet omdat je klacht indient of de feiten meldt bij de politie, dat de Dienst Vreemdelingenzaken hiervan op de hoogte wordt gebracht. Als je de echtelijke woning hebt verlaten, is het van het allergrootste belang dat je contact opneemt met een advocaat of een dienst die gespecialiseerd is in vreemdelingenrecht om je situatie te melden aan de Dienst Vreemdelingenzaken.

Je vindt de contactgegevens van diensten die gespecialiseerd zijn in vreemdelingenrecht en van Bureaus voor Juridische Bijstand (pro-Deoadvocaten) achteraan in deze brochure.

Wat als je (nog) geen klacht indient?

- Dan kan je contact opnemen met een dienst voor slachtofferhulp. Dit zijn geen politieagenten maar professionele hulpverleners (maatschappelijk assistenten, psychologen...) die je in alle vertrouwelijkheid kunnen helpen en adviseren bij de stappen die je moet zetten bij de politie.

Contactgegevens van diensten gespecialiseerd in partnergeweld vind je achteraan.

Het recht om je verblijfsvergunning te behouden

• Wat als je partner Belg of EU-burger is?

28

Als je een verblijfsvergunning hebt gekregen op basis van gezinshereniging met een Belg of EU-burger (kaart F) en je beslist om de woning te verlaten omwille van partnergeweld terwijl je nog geen duurzame verblijfskaart hebt (kaart F+), bepaalt de wet dat de Dienst Vreemdelingenzaken je verblijfsvergunning niet mag intrekken als je kan aantonen dat je het slachtoffer was van 'geweld in de familie' of van 'geweld als bedoeld in artikel 375, 398 tot 400, 402, 403 of 405 van het Strafwetboek'. Dit wil zeggen verkrachting, poging tot doodslag of toebrengen van lichamelijk letsel.*

Om van die bescherming te genieten, zal je ook moeten bewijzen dat je beschikt over voldoende bestaansmiddelen en bent aangesloten bij een ziekenfonds. Opdat die beschermende maatregel in werking kan treden, moet je zo

* Artikel 42quater §4 4° van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

snel mogelijk de Dienst Vreemdelingenzaken op de hoogte brengen van je situatie en hen bewijzen van het geweld overhandigen (processen-verbaal van de politie, medische attesten, verklaringen van het vluchthuis...). Je moet ook bewijzen dat je bent aangesloten bij een ziekenfonds, dat je geen OCMW-steun krijgt en dat je beschikt over voldoende bestaansmiddelen om geen 'onredelijke' belasting te vormen voor het Belgische sociale bijstandstelsel.

Maar ook als je geen bestaansmiddelen of ziekteverzekering hebt en evenmin lid bent van een familie in België die wel aan die voorwaarden voldoet, moet de DVZ bij zijn beslissing om het verblijfsrecht al dan niet te beëindigen, rekening houden met het huiselijk geweld dat hem ter kennis werd gebracht.*

Opgelet! Houd de Dienst Vreemdelingenzaken op de hoogte!

Opdat de beschermende maatregelen van toepassing zouden kunnen zijn, moeten de bewijzen van het geweld en van de inkomsten worden ingediend voordat de Dienst Vreemdelingenzaken heeft beslist om je verblijfsvergunning in te trekken. Je moet weten dat die beslissing heel snel kan worden genomen:

- als je de echtelijke woning verlaat en je inschrijft op een ander adres;
- als de wijkagent vaststelt dat je niet langer in de echtelijke woning woont;
- of als je partner je vertrek 'aangeeft' bij de gemeente of bij de Dienst Vreemdelingenzaken.

Het is dus van fundamenteel belang dat je de Dienst Vreemdelingenzaken zo snel mogelijk op de hoogte brengt van de redenen waarom je de echtelijke woning hebt ver-

* GwH 17/9/15, nr. 121/2015

laten. Als je de echtelijke woning hebt verlaten of op het punt staat dit te doen, neem dan zo snel mogelijk contact op met een dienst gespecialiseerd in vreemdelingenrecht of met een advocaat zodat zij je kunnen helpen bij de stappen die je moet zetten bij de Dienst Vreemdelingenzaken.

Je vindt de contactgegevens van diensten die gespecialiseerd zijn in vreemdelingenrecht en van Bureaus voor Juridische Bijstand (pro-Deoadvocaten) achteraan in deze brochure.

Zodra de Dienst Vreemdelingenzaken op de hoogte is van de situatie van geweld, zal zij je een brief sturen om aanvullende bewijselementen te vragen. Soms krijg je een bepaalde termijn om de verschillende bewijzen te bezorgen. Het is belangrijk dat je tijdens die termijn regelmatig elk nieuw element in verband met je situatie aan de Dienst Vreemdelingenzaken stuurt. Het is ook belangrijk dat je hen je nieuwe adres meedeelt (vluchthuis, bij familie...) zodat de brieven en beslissingen bij jou terechtkomen.

• Wat als je partner een niet-EU-onderdaan is met beperkt of onbeperkt verblijfsrecht?

- Als je een verblijfsvergunning (A-kaart) hebt gekregen op basis van gezinshereniging met een niet-EU-onderdaan met een beperkt of onbeperkt verblijfsrecht en je beslist om de woning te verlaten omwille van partnergeweld terwijl je nog geen permanent verblijfsrecht hebt (B-kaart), bepaalt de wet dat de Dienst Vreemdelingenzaken

zaken je verblijfsvergunning niet mag intrekken als je kan aantonen dat je het slachtoffer was van 'geweld als bedoeld in artikel 375, 398 tot 400, 402, 403 of 405 van het Strafwetboek'. Dit wil zeggen verkrachting, poging tot doodslag of toebrengen van lichamelijk letsel.

- In andere gevallen van geweld bepaalt de wet alleen dat de Dienst Vreemdelingenzaken hiermee rekening moet houden bij zijn beslissing om je verblijfsrecht al dan niet te beëindigen.* Hier heeft de Dienst Vreemdelingenzaken dus een iets ruimere beoordelingsbevoegdheid.
- Het is dus van fundamenteel belang dat je de Dienst Vreemdelingenzaken zo snel mogelijk op de hoogte brengt van de redenen waarom je de echtelijke woning hebt verlaten. Als je de echtelijke woning hebt verlaten of op het punt staat dit te doen, neem dan zo snel mogelijk contact op met een dienst gespecialiseerd in vreemdelingenrecht of met een advocaat zodat zij je kunnen helpen bij de stappen die je moet zetten bij de Dienst Vreemdelingenzaken.

Je vindt de contactgegevens van diensten die gespecialiseerd zijn in vreemdelingenrecht en van Bureaus voor Juridische Bijstand (pro-Deadvocaten) achteraan in deze brochure.

- Je dient de bewijzen van het geweld snel over te maken aan de Dienst Vreemdelingenzaken. De Dienst Vreemdelingenzaken zal je ook vragen om je banden met België te bewijzen (duur van je verblijf in België, familiale banden...) evenals je banden met je thuisland.

* Artikel 11 §2 alinea 4 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Welke bewijzen kan ik aanvoeren?

- 1. Bewijzen van fysiek of psychologisch geweld waarvan je het slachtoffer was:** medische attesten, foto's, processen-verbaal van de politie, verklaringen van centra die gespecialiseerd zijn in partnergeweld, van vluchthuizen, van diensten voor slachtofferhulp, getuigenissen van burens, van de school van de kinderen, van het CLB van de school... Hoe meer bewijzen je kunt voorleggen, hoe beter de Dienst Vreemdelingenzaken zich een idee kan vormen van je situatie.
- 2. Bewijzen van voldoende bestaansmiddelen:** arbeidsovereenkomst en loonfiches, bewijzen van inkomsten uit een zelfstandige activiteit, document dat bewijst dat je geen steun geniet van het OCMW (verklaring dat je geen beroep doet op het OCMW),... Dit bewijs moet je alleen overmaken als je de partner bent van een Belg of EU-burger.
- 3. Bewijzen van een ziekteverzekering die de risico's in België dekt:** kopie van je SIS-kaart en verklaring van je ziekenfonds dat aantoont dat jij en je kinderen wel degelijk nog steeds zijn aangesloten bij dat ziekenfonds, of een contract van een privéverzekering. Dit bewijs moet je alleen overmaken als je de partner bent van een Belg of EU-burger.
- 4. Elementen in verband met je banden met België:** bewijzen dat de kinderen naar school gaan (inschrijvingsattest, schoolattest, rapporten,...), diploma's behaald in België, arbeidsovereenkomsten, cv's, getuigenissen van vrienden en verwanten, van je collega's, kopie van de identiteitsdocumenten van andere familieleden die in België wonen, bewijzen van deelname aan activiteiten van culturele verenigingen, sportverenigingen...
- 5. Elementen in verband met je banden met je thuisland:** die zijn moeilijker aan te voeren, maar het kan gaan

om uitleg over je gezinstoestand (aan de hand van een trouwboekje of een attest van gezinssamenstelling), overlijdensakten, scheidingsakten die aantonen dat het moeilijk is om terug te keren naar het land of onmogelijk om er opnieuw een 'normaal leven' te leiden.

Opgelet!

Als de Dienst Vreemdelingenzaken nog geen beslissing nam over je aanvraag tot gezinshereniging en je nog geen elektronische kaart ontvangen hebt, kan je geen beroep doen op de wettelijke bescherming wanneer je de echtelijke woning verlaat. Omdat je aanvraag tot gezinshereniging nog wordt onderzocht, zal de Dienst Vreemdelingenzaken waarschijnlijk je verblijfsvergunning weigeren, op basis van het feit dat je niet voldoet aan een van de voorwaarden voor gezinshereniging (samenwonen met je partner). Als het voor jou onmogelijk is om terug te keren naar je thuisland, moet je eventueel andere procedures overwegen.

Wat moet ik doen als mijn verblijfskaart werd ingetrokken?

Als de Dienst Vreemdelingenzaken beslist om je verblijfsvergunning in te trekken, zal je een bevel krijgen om het grondgebied te verlaten. Dit document bevestigt het einde van je verblijf in België en geeft je een bepaalde tijd (meestal 30 dagen) om het grondgebied te verlaten. Je kunt, met de hulp van een advocaat die gespecialiseerd is in vreemdelingenrecht, beroep aantekenen bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen. Dit kan tot uiterlijk 30 dagen na de dag dat je de beslissing tot intrekking van je verblijfsrecht hebt ontvangen. Gedurende de beroepstermijn krijg je een

bijlage 35 (papieren document) dat één maand geldig is en dat je elke maand dient te vernieuwen bij de gemeente. Dit document voorkomt dat je van het grondgebied wordt verwijderd gedurende de beroepstermijn.

Het recht om te scheiden

Het is een moeilijke beslissing om je partner te verlaten, ook al gebruikt hij/zij geweld. Je hebt van deze persoon gehouden, je houdt misschien nog steeds van hem of van haar. Toch kan je beslissen om te scheiden als de toestand voor jou onhoudbaar geworden is. Het eerste wat je dan moet doen is een advocaat raadplegen die je zal begeleiden bij de verschillende scheidingsprocedures.

34

Wat als je (nog) niet gaat scheiden?

Als je je nog niet klaar voelt om te scheiden, kan je bij de familierechter de ‘feitelijke scheiding’ aanvragen. De familierechter kan voor de duur van de feitelijke scheiding dringende en voorlopige maatregelen opleggen in verband met de verblijfplaats van elke partner, het verblijf van de kinderen, het alimentatiegeld voor jou of voor de kinderen.

Je vindt de contactgegevens van de bureaus voor juridische bijstand (pro-Deadvocaten) achteraan in deze brochure.

Wat als je beslist om te scheiden?

Als je beslist om te scheiden, moet je advocaat een procedure inleiden voor de rechtbank van eerste aanleg van de

gemeente van de gezinswoning, of van de gemeente van de woning van je partner indien je al feitelijk gescheiden bent.

Er bestaan twee soorten procedures:

- **De echtscheiding met onderlinge toestemming**, wanneer beide echtgenoten akkoord gaan om te scheiden.
- **De echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting**, die door één van beide echtgenoten kan worden gevraagd wanneer deze kan aantonen dat samenleven niet langer mogelijk is. Dat is het geval wanneer er sprake is van partnergeweld of wanneer je langer dan 1 jaar feitelijk gescheiden bent. De echtscheiding kan ook worden gevraagd door beide echtgenoten wanneer je langer dan 6 maanden feitelijk gescheiden bent. Als je niet feitelijk gescheiden bent op het ogenblik dat het verzoek tot echtscheiding wordt ingediend en/of je in dit stadium niet kunt aantonen dat de ontwrichting onherstelbaar is, zal de rechter een nieuwe zitting vastleggen na 6 maand (indien je partner akkoord gaat) of na 1 jaar. Op dat moment zal de echtscheiding worden uitgesproken zonder verdere formaliteiten.

Als je je in een moeilijke economische situatie bevindt, kan je ook alimentatie voor jezelf vragen.

Als je echtgeno(o)t(e) schulden heeft en je gehuwd bent onder het stelsel van gemeenschap van goederen (dat is het geval wanneer je geen huwelijkscontract hebt ondertekend), kan je verplicht worden om die schulden of een deel daarvan te betalen indien ze werden aangegaan tijdens het huwelijk.

Opgelet! Het feit dat je een klacht indient of een procedure opstart ten laste van je partner, regelt niet de kwestie van je verblijfsrecht in België omdat die informatie niet automatisch wordt doorgegeven. Als jij, je advocaat of een derde (bv. een hulpverlener) de Dienst Vreemdelingenzaken niet op de hoogte hebben gebracht van de situatie van partnergeweld, zal de familierechter of rechtbank dat niet in jouw plaats doen. Alleen je definitief echtscheidingsvonnis wordt door de rechtbank aan de gemeente bezorgd. Die kan het op zijn beurt overmaken aan de Dienst Vreemdelingenzaken. Als de Dienst Vreemdelingenzaken niet op de hoogte wordt gebracht van de situatie die een rechtvaardiging vormt om je op het grondgebied te laten blijven, riskeer je je verblijfsvergunning te verliezen.

Een echtscheidingsprocedure opstarten verandert in principe niets aan je verblijfssituatie. Wat wel van belang is, is dat je samenwoont met je partner of dat je nog een gezinscel vormt. Vanaf een feitelijke scheiding met je partner omwille van relatieproblemen zijn de voorwaarden voor gezinshereniging volgens de Dienst Vreemdelingenzaken niet langer vervuld.

*Ik zal je terugsturen
naar je land en ik houd
de kinderen.*

5

EN DE KINDEREN?

Partnergeweld heeft ook invloed op de kinderen, ook al waren ze geen getuige van dit geweld of denken jullie dat ze niets gehoord of gezien hebben. Deze gezinssituatie kan een invloed hebben op hun fysieke gezondheid (bv. buikpijn, hoofdpijn, eetproblemen, slaapproblemen, bedplassen) of op hun mentale gezondheid (bv. agressief tegenover jullie of tegenover andere kinderen, eenzaamheid, angstig, verdrietig, boosheid). Psychische begeleiding van de kinderen kan aangewezen zijn.

Beide ouders oefenen het ouderlijk gezag uit over de kinderen. Bij een feitelijke scheiding of echtscheiding moeten jullie samen beslissen bij wie de kinderen zullen wonen.

Als jullie niet tot een akkoord kunnen komen, zal een rechter beslissen over de verblijfplaats van de kinderen.

Meestal zal de rechter kiezen voor een gelijkwaardig verdeelde huisvesting, waarbij de kinderen een week (of twee weken) bij de moeder verblijven en een week (of twee weken) bij de vader. Maar afhankelijk van de gezinssituatie kan de rechter ook kiezen voor een andere verblijfsregeling (tijdens de week bij de ene ouder en in het weekend bij de andere ouder, of 5 dagen/9 dagen of een halve week en één weekend op twee elk).

Zelfs al is het partnergeweld erkend, dan krijg je niet noodzakelijk het hoofdverblijf toegekend voor de kinderen. Er kan ook worden beslist tot een alternerende verblijfsregeling.

Je kan ook alimentatie vragen voor je kinderen.

Meer info op 'geweld in huis raakt kinderen':
<http://www.steunpunt.be/library/26>

6

WIE KAN HELPEN?

IN NOODGEVALLEN

101: politie

112: medische hulp
(In heel Europa)

OM MET IEMAND TE PRATEN

1712: Geweld kan stoppen
*Elke werkdag van 9 tot 17 uur,
discreet en gratis.*

106: Tele-onthaal (24/24)

GESPECIALISEERDE DIENSTEN VOOR PARTNERGEWELD

• **Centra Algemeen
Welzijnswerk**

078 150 300

www.caw.be voor een Cen-
trum Algemeen Welzijnswerk
in je buurt

Vragen over ASIEL, VREEMDELINGENRECHT, FAMILIAAL INTERNATIO- NAAL PRIVAATRECHT EN GEZONDHEID & VERBLIJFSSTATUTEN

• **Juridische helpdesk van het
agentschap-integratie en
inburgering:**

02 205 00 55

Ma: 9u tot 12u30

Woe: 13u30 tot 17u

Vrij: 9u tot 12u30

www.vreemdelingenrecht.be

VOOR EEN PRO-DEADVOCaat

• **www.advocaat.be**

SOCIAAL TOLKEN EN VERTALERS

• **<http://www.kruispuntmi.be>**

GESPECIALISEERDE DIENSTEN

• **Instituut voor de gelijkheid
van vrouwen en mannen**

<http://igvm-iefh.belgium.be>

Rubriek: gedwongen huwelijken

